

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Факультет педагогічної та соціальної освіти
Кафедра педагогіки, психології та інклюзивної освіти

ПІДТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи

О. К. Мизенцова

27 серпня 2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ В ГАЛУЗІ ЗАГАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ,
ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ**

Ступінь доктора філософії

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки

освітньо-наукова програма: Освітні, педагогічні науки

Розробник: Султанова Наталя Вікторівна, професор кафедри педагогіки, психології та інклюзивної освіти, доктор педагогічних наук, доцент

 (Султанова Н.В.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки, психології та інклюзивної освіти

Протокол № 1 від «27» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри педагогіки, психології та інклюзивної освіти

 (Яблонський А.І.)
«27» серпня 2021 р.

Програму погоджено з гарантом ОНП (Степановою Т. М.)

Анотація.

Робоча програма дисципліни «Актуальні проблеми в галузі загальної педагогіки, порівняльної педагогіки та історії педагогіки» складена на основі освітньо-наукової програми підготовки здобувачів вищої освіти на третьому рівні галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки. Дисципліна «Актуальні проблеми в галузі загальної педагогіки, порівняльної педагогіки та історії педагогіки» спрямована на забезпечення майбутніх докторів філософії у галузі освітніх, педагогічних наук системою теоретичних знань і фахових компетентностей, передбачених ОНП; розвиток реродуктивного мислення здобувачів, яке допоможе їм виокремлювати кризові явища в історії педагогіки та прогнозувати їх вплив на сучасну освіту; формування дослідницьких умінь і навичок, що дозволяють їм порівнювати і критично оцінювати політику в сфері освіти, теорію та практику закладів освіти в Україні і закордоном, а також формування у них наукового та загальнокультурного світогляду шляхом прилучення до розвитку світової педагогічної думки.

Ключові слова: педагогіка, загальна педагогіка, історія педагогіки, порівняльна педагогіка, освіта.

Annotation.

The working program is based on the educational and scientific program of training of higher education at the third level of the field of knowledge 01 Education / Pedagogy specialty 011 Educational, pedagogical sciences. The discipline "Actual problems in the field of general pedagogy, comparative pedagogy and history of pedagogy" is aimed at providing future doctors of philosophy with a system of theoretical knowledge and professional competencies provided by the educational and scientific program; development of reproductive thinking of students, which will help them to identify crisis phenomena in the history of pedagogy and predict their impact on modern education; formation of research skills that allow them to compare and critically evaluate educational policy, theory and practice of educational institutions in Ukraine and abroad, as well as the formation of their scientific and cultural worldview by engaging in the development of world pedagogical thought.

Keywords: pedagogy, general pedagogy, history of pedagogy, comparative pedagogy, education.

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Обов'язкова	
	Спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»		
Індивідуальне науково-дослідне завдання – наукова стаття (тези) відповідно до теми проблематики дисертаційного дослідження		<i>Рік підготовки:</i>	
		2	
Загальна кількість годин 90		<i>Семестр</i>	
		4	
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 8 самостійної роботи студента – 16	Ступінь – доктора філософії	10	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		20	
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
http://moodle.mdu.edu.ua/my		60	
		Вид контролю: залік	

Мова навчання – українська.

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 90 год.: 30 год. аудиторні заняття, 60 год. – самостійна робота (33~67%).

Опис навчальної дисципліни

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний ступінь доктора філософії	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Обов'язкова	
	Спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»		
Індивідуальне науково-дослідне завдання – наукова стаття (тези) відповідно до теми проблематики дисертаційного дослідження		<i>Рік підготовки:</i>	
		2	
Загальна кількість годин 90		<i>Семестр</i>	
		4	
		<i>Лекції</i>	
http://moodle.mdu.edu.ua/my	Ступінь – доктора філософії	4	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		6	
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		80	
Вид контролю: залік			

Мова навчання – українська.

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 90 год.: 10 год. аудиторні заняття, 80 год. – самостійна робота (10~90%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Метою курсу є розвиток професійної компетентності майбутнього доктора філософії шляхом формування в аспірантів навичок порівняльного аналізу основних концепцій вітчизняної та зарубіжної освіти; формування у них наукового та загальнокультурного світогляду шляхом прилучення до розвитку світової педагогічної думки, осмислення закономірностей розвитку педагогічної науки і систем освіти в різних країнах, знайомство аспірантів із сучасним зарубіжним досвідом, його позитивними та негативними аспектами, формування критичного та толерантного ставлення до закордонного досвіду. Дисципліна спрямована на забезпечення майбутніх докторів філософії системою теоретичних знань і фахових компетентностей; розвиток репродуктивного мислення здобувачів, яке допоможе їм прогнозувати кризові явища в педагогіці і освіті й по можливості пом'якшувати їх вплив; формування дослідницьких умінь і навичок, що дозволяють їм порівнювати і критично оцінювати політику в сфері освіти, теорію та практику закладів освіти в Україні і закордоном.

Завдання курсу:

- ознайомлення з документами провідних Міжнародних інституцій у сфері освіти, державними документами про освіту та виховання розвинених країн світу та України;
- опанування знаннями, що стосуються освітніх систем розвинених країн світу й визначили загальні тенденції їхнього розвитку;
- набуття практичного досвіду аналізу гуманістичних освітніх цінностей як провідних загальнолюдських пріоритетів розвитку освітніх систем в світі для упровадження їх в професійній викладацькій і науково-педагогічній діяльності;
- навчання осмислено розкривати об'єкт і предмет загальної, порівняльної педагогіки й історії педагогіки, специфіку їх понятійно-категоріального апарату;
- аналіз проблеми підготовки педагога закладів вищої освіти з погляду визначених під час дисципліни теоретико-методологічних засад;
- формування професійно-педагогічних знань у здобувачів про загальну, порівняльну педагогіку та історію педагогіки як самостійні педагогічні дисципліни (наукові напрями) та їх місце у системі педагогічних наук;
- сприяння особистісному розкриттю здобувачами свого творчого потенціалу, освоєнню професійного мислення, розкриттю комунікативних здібностей для збагачення власної професійної компетентності та вирішення будь-яких педагогічних завдань чи наукових проблем.

Передумови для вивчення дисципліни: навчальна дисципліна «Актуальні проблеми в галузі загальної педагогіки, порівняльної педагогіки та історії педагогіки» передбачає наявність фундаментальних і системних знань із таких дисциплін: «Методологія, організація та технологія наукових досліджень», «Філософія науково-дослідної діяльності».

Програмні результати навчання:

ПРН-1. Оперувати основними концепціями, теоріями, проблемами філософії й методології науки, змістом сучасних філософських дискусій із проблем розвитку суспільства та освіти; здійснювати рефлексію щодо актуальних проблем суспільного та індивідуального буття.

ПРН-3. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з педагогічної освіти і науки та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

ПРН-5. Знати трансформаційні зміни та сучасний стан розвитку педагогічної освіти в Україні та за її межами.

ПРН-6. Усвідомлювати та пояснювати закономірності і принципи вищої освіти, встановлювати зв'язки між ними, розкривати особливості їх реалізації у галузі педагогічної освіти і науки.

ПРН-8. Мати передові концептуальні та методологічні знання з педагогічної освіти, і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

1. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність до узагальнень, аналізу та синтезу, розвитку критичного мислення для розуміння процесів і явищ в галузі освіти, вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

ЗК 2. Здатність до пошуку, систематизації, критичного осмислення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження, зокрема і в міждисциплінарних галузях, на основі системного наукового світогляду із застосуванням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 7. Здатність генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність).

II. Фахові:

ФК 1. Володіння знаннями у галузі освіти, зокрема про основні концепції, методики, технології, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань про систему педагогічної освіти і науки, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.

ФК 2. Здатність виявляти актуальні проблеми розвитку сучасної педагогічної освіти і науки аналізувати та пропонувати шляхи їх вирішення з орієнтацією на інтереси особистості, суспільства і держави. Публічно представляти результати своїх наукових пошуків та захищати результати дисертаційного дослідження.

ФК 3. Здатність збирати дані для наукового дослідження з проблем педагогічної освіти і науки систематизувати та інтерпретувати їх. Із використанням методологічного інструментарію виконувати оригінальні

дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання педагогічної освіти і науки та дотичних до них міждисциплінарних напрямках.

ФК 4. Здатність цілісно й системно розуміти історію і теорію вітчизняної та зарубіжної освіти, екстраполювати їх досягнення на сучасну освітню й наукову практику і окреслювати перспективи її розвитку.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Основні тенденції розвитку освіти та педагогічної науки в світі та в Україні

Тема 1. Актуальні проблеми розвитку освіти в світі та в Україні

Загальна характеристика розвитку освіти в країні, європейських країнах та США. Управління освітою в Україні, закордоном та їх фінансування. Структура освітньої системи європейських країн та США. Характеристика освіти країн Євросоюзу. Структура освіти у Великобританії, Німеччині, Франції. Характеристика освітніх систем розвинених країн Сходу. Тенденції розвитку освіти: глобалізація, інтерналізація, прагматизація, стандартизація, індивідуалізація, інформатизація. Соціальна зумовленість освітніх потреб за сучасних умов. Полікультурність як ключовий принцип функціонування освітніх систем в умовах інтеграції. Провідні напрями розвитку світових освітніх систем. Визначні вчені-компаративісти в історії зарубіжної і національної педагогіки. Причини і механізми світової кризи освіти, особливості її прояву в різних країнах. Об'єктивні тенденції взаємопроникнення, взаємозбагачення національних культур, формування єдиного поля світової культури і досвіду виховання, єдиного світового освітнього простору.

Тема 2. Національна та регіональна специфіка реформування освітніх моделей та систем

Ставлення порівняльної педагогіки до глобалізації в освіті. Технології полікультурної освіти. Законодавство та стандартизація освіти. Компетентнісний підхід у вітчизняній педагогіці. Диференціація та індивідуалізація навчання. Неперервна освіта. Національні системи професійної підготовки фахівців. Адаптація зарубіжного досвіду у вітчизняній педагогіці та в освітніх закладах України. Компетентнісний підхід у вітчизняній педагогіці. Національна та регіональна специфіка реформування освітніх систем. Досвід організації профорієнтації та профвідбору в педагогічній освіті України в порівнянні з іншими країнами світу. Актуальні проблеми виховання й соціалізації людини. Цінність освіти й освітні цінності. Особливості навчання обдарованих дітей і дітей з особливими потребами. Типи управління освітніми системами.

Кредит 2. Порівняльна педагогіка в системі педагогічного знання: теоретико-методологічні засади

Тема 3. Порівняльна педагогіка: генезис напрямку у ретроспективі розвитку педагогічної освіти

Історико-ретроспективний огляд виникнення порівняльної педагогіки. Основні історичні періоди розвитку порівняльної педагогіки. Періодизація розвитку порівняльної педагогіки як галузі наукових знань у дослідженнях зарубіжних й вітчизняних вчених: Дж. Берей, В. Брікман, С. Б.

Робінсон, Дж. Шривер і Б. Холмз, Д. Н. Вілсон, Б. Л. Вульфсон, З. А. Малькова, Л. П. Пуховська, А. А. Сбруєва, О. С. Цокур, З. Н. Курлянд та ін.

Розвиток порівняльної педагогіки в різні історичні періоди у світі. Засновники та дослідники порівняльної педагогіки: М.-А. Жюльєн (Паризький), В. Кузен, Ф. Тірш, К. Ушинський, М. Седлер, І. Кендл, Н. Хенс, Ф. Шнейдер, Ф. Хілкер та ін. Основні етапи розвитку порівняльної педагогіки та напрямки компаративістичних досліджень освітнього простору. Предмет і завдання порівняльної педагогіки. Методологія досліджень в порівняльній педагогіці.

Тема 4. Теоретико-методологічні засади порівняльної педагогіки в системі педагогічного знання

Об'єкт, предмет, функції та завдання порівняльної педагогіки. Основними функціями порівняльної педагогіки. Внутрішньопедагогічні та міжгалузеві зв'язки порівняльної педагогіки. Методи порівняльно-педагогічних досліджень. Місце порівняльної педагогіки у системі педагогічних наук. Система методів компаративно-педагогічних досліджень. Загальна характеристика альтернативних моделей освіти. Порівняльний аналіз світових освітніх систем. Альтернативні школи сучасності. Компаративна педагогіка як наукова дисципліна

Кредит 3. Актуальні проблеми історії педагогіки та сучасної освіти в умовах євроінтегрування

Тема 5. Ретроспектива розвитку освіти та виховання в світовому вимірі та в Україні з найдавніших часів

Навчальна дисципліна, основні категорії. Становлення і розвиток української народної педагогіки. Розвиток виховання слов'ян. Особливості становлення і розвитку Київської Русі, розвиток шкільної освіти. Особливості педагогічної думки в Київській Русі. Особливості розвитку українського шкільництва XIV–XV ст. Братські школи, роль і місце їх у формуванні національної свідомості, науки та культури української держави. Заснування перших українських академій: Острозька та Києво-Могилянська академії. Особливості освітнього процесу Запорізької Січі. Українська педагогічна думка епохи Відродження

Тема 6. Особливості розвитку освіти і педагогічної думки в Україні кінця XVIII – початку XX ст.

Здійснення освітнього процесу в кінці XVIII- XIX ст. Особливості шкільництва Галичини, Буковини та Закарпаття. Культурно-національний рух в Україні XIX ст. Концепція національної системи освіти М.П.Драгоманова. Рідна мова як основа національної освіти, її значення в розвитку особистості. П.О.Куліш про значення рідної мови для розвитку національного мислення. Патріотична спрямованість підручників для народної школи «Українського Букваря», науковець про вчителя. «Народні вчителі і українська школа».

Стан освіти в Україні другої пол. XIX – поч. XX ст. Освіта в УНР (1917–1919 рр.) Ідеї національної освіти й виховання в Україні другої пол. XIX – поч. XX ст. Характерні риси радянської системи виховання. Національна освіта в 1920-ті рр. Уніфікація загальної освіти в 1930-ті рр. Шкільництво в роки Великої Вітчизняної війни. Розвиток освіти й педагогіки у 1960-1980-ті рр. Педагогічна діяльність і погляди П. Блонського, С.Шацького, Г. Ващенко та

їхній вплив на розвиток української педагогіки. Педагогічна система А.Макаренка. Педагогічна діяльність і літературно-педагогічна спадщина В. Сухомлинського.

Тема 7. Сучасний стан та актуальні проблеми педагогічної освіти у зарубіжних країнах та в Україні

. Процеси глобалізації та їх вплив на розвиток освіти. Відродження національної школи. Закон України «Про освіту» Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI ст.»). Розвиток шкільної освіти в умовах національного відродження України та євроінтегрування. Провідні тенденції реформування освітніх систем. Діяльність органів ЄС в освітньому напрямі. Європейський освітній простір. Роль міжнародних організацій у здійсненні порівняльного аналізу якості навчання в світі. Утвердження шляхів і засобів національного виховання дітей та молоді. Реформування вищої освіти. Кредитно-трансферна система навчання. Нормативно-правове поле вищої освіти в Україні.

Тема 8. Модернізація освітніх систем та проєктування розвитку вітчизняної освіти й педагогіки

Світовий досвід реформування освіти й педагогіки у розрізі актуальних суспільних викликів та гострих соціальних проблем. Проблеми оцінювання ефективності освіти. Організаційний підхід до визначення ефективності діяльності навчального закладу та якості освіти. Нормативно-правове забезпечення та державна підтримка освітньої галузі: сучасний стан та перспективи розвитку. Проєктування освітніх систем та методів їх упровадження у площині сучасної педагогічної освіти в Україні.

4. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви кредитів	Кількість годин					
	усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Основні тенденції розвитку освіти та педагогічної науки в світі та в Україні						
Тема 1. Актуальні проблеми розвитку освіти в світі та в Україні	14	2	2			10
Тема 2. Національна та регіональна специфіка реформування освітніх моделей та систем	16	2	2			12
Усього :	30	4	4			22
Кредит 2. Порівняльна педагогіка в системі педагогічного знання: теоретико-методологічні засади						
Тема 3. Порівняльна педагогіка: генезис напрямку у ретроспективі розвитку педагогічної освіти	18		4			14
Тема 4. Теоретико-методологічні засади порівняльної педагогіки в	12	2	2			8

системі педагогічного знання						
Усього :	30	2	6			22
Кредит 3. Актуальні проблеми історії педагогіки та сучасної освіти в умовах євроінтегрування						
Тема 5. Ретроспектива розвитку освіти та виховання в світовому вимірі та в Україні з найдавніших часів	8	2	2			4
Тема 6. Особливості розвитку освіти і педагогічної думки в Україні кінця XVIII – початку XX ст.	8		4			4
Тема 7. Сучасний стан та актуальні проблеми педагогічної освіти у зарубіжних країнах та в Україні	6	2				4
Тема 8. Модернізація освітніх систем та проектування розвитку вітчизняної освіти й педагогіки	8		4			4
Усього:	30	4	10			16
Усього годин:	90	10	20			60

Заочна форма навчання

Назви кредитів	Кількість годин					
	усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Основні тенденції розвитку освіти та педагогічної науки в світі та в Україні						
Тема 1. Актуальні проблеми розвитку освіти в світі та в Україні	15	1				14
Тема 2. Національна та регіональна специфіка реформування освітніх моделей та систем	15	1				14
Усього :	30	2				28
Кредит 2. Порівняльна педагогіка в системі педагогічного знання: теоретико-методологічні засади						
Тема 3. Порівняльна педагогіка: генезис напрямку у ретроспективі розвитку педагогічної освіти	14		2			12
Тема 4. Теоретико-методологічні засади порівняльної педагогіки в системі педагогічного знання	16	1				15
Усього :	30	1	2			27
Кредит 3. Актуальні проблеми історії педагогіки та сучасної освіти в умовах євроінтегрування						
Тема 5. Ретроспектива розвитку освіти та виховання в світовому вимірі	6	1				5

та в Україні з найдавніших часів					
Тема 6. Особливості розвитку освіти і педагогічної думки в Україні кінця XVIII – початку XX ст.	7		2		5
Тема 7. Сучасний стан та актуальні проблеми педагогічної освіти у зарубіжних країнах та в Україні	10				10
Тема 8. Модернізація освітніх систем та проектування розвитку вітчизняної освіти й педагогіки	7		2		5
Усього:	30	1	4		25
Усього годин:	90	4	6		80

5. Теми лекційних занять Денна/заочна

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Основні тенденції розвитку освіти та педагогічної науки в світі та в Україні		
1	Тема 1. Актуальні проблеми розвитку освіти в світі та в Україні	2/1
2	Тема 2. Національна та регіональна специфіка реформування освітніх моделей та систем	2/1
Кредит 2. Порівняльна педагогіка в системі педагогічного знання: теоретико-методологічні засади		
3	Тема 3. Порівняльна педагогіка: генезис напряму у ретроспективі розвитку педагогічної освіти	0/0
4	Тема 4. Теоретико-методологічні засади порівняльної педагогіки в системі педагогічного знання	2/1
Кредит 3. Актуальні проблеми історії педагогіки та сучасної освіти в умовах євроінтегрування		
5	Тема 5. Ретроспектива розвитку освіти та виховання в світовому вимірі та в Україні з найдавніших часів	2/0
6	Тема 6. Особливості розвитку освіти і педагогічної думки в Україні кінця XVIII – початку XX ст.	0/0
7	Тема 7. Сучасний стан та актуальні проблеми педагогічної освіти у зарубіжних країнах та в Україні	2/0
8	Тема 8. Модернізація освітніх систем та проектування розвитку вітчизняної освіти й педагогіки	0/0
	Разом:	10/6

6 Темы практичних занять
Денна/заочна

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Основні тенденції розвитку освіти та педагогічної науки в світі та в Україні		
1	Тема 1. Актуальні проблеми розвитку освіти в світі та в Україні	2/0
2	Тема 2. Національна та регіональна специфіка реформування освітніх моделей та систем	2/0
Кредит 2. Порівняльна педагогіка в системі педагогічного знання: теоретико-методологічні засади		
3	Тема 3. Порівняльна педагогіка: генезис напряду у ретроспективі розвитку педагогічної освіти	4/2
4	Тема 4. Теоретико-методологічні засади порівняльної педагогіки в системі педагогічного знання	2/0
Кредит 3. Актуальні проблеми історії педагогіки та сучасної освіти в умовах євроінтегрування		
5	Тема 5. Ретроспектива розвитку освіти та виховання в світовому вимірі та в Україні з найдавніших часів	2/0
6	Тема 6. Особливості розвитку освіти і педагогічної думки в Україні кінця XVIII – початку XX ст.	4/2
7	Тема 7. Сучасний стан та актуальні проблеми педагогічної освіти у зарубіжних країнах та в Україні	0/0
8	Тема 8. Модернізація освітніх систем та проектування розвитку вітчизняної освіти й педагогіки	4/2
	Разом:	20/6

7 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Основні тенденції розвитку освіти та педагогічної науки в світі та в Україні		
1	Тема 1. Актуальні проблеми розвитку освіти в світі та в Україні	10/14
2	Тема 2. Національна та регіональна специфіка реформування освітніх моделей та систем	12/14
Кредит 2. Порівняльна педагогіка в системі педагогічного знання: теоретико-методологічні засади		
3	Тема 3. Порівняльна педагогіка: генезис напряду у ретроспективі розвитку педагогічної освіти	14/12
4	Тема 4. Теоретико-методологічні засади порівняльної педагогіки в системі педагогічного знання	8/15

	педагогіки в системі педагогічного знання	
Кредит 3. Актуальні проблеми історії педагогіки та сучасної освіти в умовах євроінтегрування		
5	Тема 5. Ретроспектива розвитку освіти та виховання в світовому вимірі та в Україні з найдавніших часів	4/5
6	Тема 6. Особливості розвитку освіти і педагогічної думки в Україні кінця XVIII – початку XX ст.	4/5
7	Тема 7. Сучасний стан та актуальні проблеми педагогічної освіти у зарубіжних країнах та в Україні	4/10
8	Тема 8. Модернізація освітніх систем та проектування розвитку вітчизняної освіти й педагогіки	4/5
	Разом:	60/80

8. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Критерії оцінювання ІНДЗ:

№ п/п	Опис критерію	Максимальна кількість балів
1.	Повнота розкриття теми	10
2.	Логічність викладу матеріалу	6
3.	Оформлення, що відповідає вимогам	6
4.	Обсяг, що відповідає вимогам	3
5.	Захист роботи	15
	Разом	40

Науково-дослідним завданням до навчальної дисципліни є написання наукової статті за напрямом теми дисертаційного дослідження аспіранта.

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР).

Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самотійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самотійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу дисципліни.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно

Студенту виставляється дуже добре,

Студенту виставляється добре,

Студенту виставляється достатньо,

Студенту виставляється задовільно,

Студенту виставляється **90-100 балів**, якщо основні питання розкриті на високому теоретичному і практичному рівнях, студент без ускладнень орієнтується в матеріалі, повністю відповідає на додаткові запитання. Якість відповідей свідчить про вільне володіння матеріалом лекційних і практичних занять, а також про ознайомлення з додатковим матеріалом з навчальної дисципліни. Відмінно ставиться, якщо здобувач демонструє творчість, варіативність при плануванні, конструюванні і виконанні завдань практичній педагогічній та науковій діяльності з урахуванням провідного світового досвіду; демонструє уміння й самостійність при оцінці освітніх систем різних країн, з урахуванням їх переваг та недоліків. Вміє ефективно, плідно та фахове взаємодіяти з професійною науковою спільнотою, володіє знаннями нормативних і правових документів провідних Міжнародних інституцій у сфері освіти, державних документів про освіту та виховання в розвинених країнах та в Україні.

Студенту виставляється дуже **65-89 балів**, якщо він на достатньому рівні володіє знаннями загальної педагогіки, порівняльної та історії педагогіки, володіє термінологією, номенклатурою, знаннями нормативних і правових документів у сфері освіти, державних документів про освіту та виховання в розвинених країнах та в Україні, але неповно використовує набуті знання. Демонструє професійні знання в практичній педагогічній діяльності при вирішенні навчальних, виховних та науково-методичних завдань з певною кількістю незначних помилок. Демонструє вміння планувати, конструювати і виконувати завдання практичній педагогічній та науковій діяльності, але допускає незначні помилки. Демонструє уміння й самостійність при оцінці освітніх систем різних країн, але неповно використовує набуті знання. В загальному вміє взаємодіяти з професійною науковою спільнотою.

Студенту виставляється **50-64 бали**, якщо студент володіє тільки загальним поняттєвим апаратом, він в цілому орієнтується в досліджуваному предметі, але при розкритті основних питань допускає суттєві помилки; робить принципові помилки у відповідях, не може дати обґрунтовані відповіді на всі

основні питання викладача, але орієнтується в основних теоретичних і практичних положеннях теми. Студент непогано, але зі значною кількістю недоліків знає основні положення програмного матеріалу. Демонструє знання нормативних і правових документів сфери вітчизняної педагогіки, але знання характеризуються недостатньою повнотою й системністю.

Здобувачу ставиться <50, якщо студент основні положення програмного матеріалу викладає з недопустимими помилками, потрібно попрацювати, потім перескласти підсумковий контроль.

Сумарна кількість балів у кінці семестру повинна складати до 300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 3 кредити.

Поточне оцінювання та самостійна робота								КР	ІНДЗ	Накопичувальні бали/сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	30	30	300/100
30	30	30	30	30	30	30	30			

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, тези, статті), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, порівняльний аналіз; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

12. Рекомендована література

Базова

1. Андрагогічна парадигма: загальнонауковий контекст / авт. і уклад. В.О.Вихрущ : монографія. Тернопіль : Крок, 2019. 417 с.

2. Аніщенко О. Професійна підготовка андрагогів: обґрунтування доцільності в контексті професіоналізації освіти дорослих в Україні. Науковий

вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія : Педагогіка. 2017. №2. С. 155–163.

3. Боярська-Хоменко А. В. Актуальні проблеми порівняльної педагогіки : метод. рек. до проведення семінар. занять, орг. позааудитор. самот. роботи, підгот. до підсум. атестації для здобувачів освіт.-наук. ступеня "Доктор філософії". Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків : ХНПУ, 2016. 48 с. URL : <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/3189>

4. Галус О. М. Порівняльна педагогіка : навчальний посібник. Київ : Вища школа, 2006. 215 с.

5. Джурило А. П., Глушко О. З., Локшина. О. І. Трансформаційні процеси у шкільній освіті країн Європейського Союзу та США : моногр. НАПН України, Ін-т педагогіки. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2018. 191 с. 6. Дубасенюк О.А., Самойленко О.А. Основи андрагогіки (для фахівців у галузі освіти дорослих): навч.-метод. посіб. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2020. 175 с.

6. Зеня Л. Я. ІНТЕРВ'Ю-ПОРТРЕТ Компаративістика в освіті: Україна та світ. Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Педагогіка та психологія 2020. №32. С. 11–17. URL : <http://visnykpedagogy.knlu.edu.ua/article/view/207746>

7. Ільченко О.Ю., Кононець Н. В. Компаративна педагогіка вищої школи для самостійної роботи: електрон. посіб. для самот. роботи здобувачів наук. ступ. «Доктор філософії» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, галузі знань 01 Освіта/педагогіка. 2019. URL : <http://194.44.39.210/bitstream/123456789/9312/1/%d0%9a%d0%be%d0%bc%d0%bf%d0%b0%d1%80%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d0%b0%20%d0%bf%d0%b5%d0%b4%d0%b0%d0%b3%d0%be%d0%b3%d1%96%d0%ba%d0%b0%20%d0%92%d0%a8-2019.pdf> 9. Ісаєва С. Д. Комунікативна педагогіка Томаса Гордона для батьків: посіб. Київ: 2018. 165 с. URL : <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/10035/1/%d0%86%d1%81%d0%b0%d1%94%d0%b2%d0%b0%20%d0%a1.%d0%94.pdf>

8. Кристопчук Т. Законодавче регулювання та особливості видів освітньої діяльності у контексті неперервної освіти у європейських країнах. Молодий вчений. 2017. № 5.1 (45.1) URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/5.1/16.pdf>

9. Локшина О. І. Джурило А. П., Маріуц І. О., Шпарик О. М. Порівняльна освіта в умовах глобалізації: здобутки і перспективи відділу порівняльної педагогіки інституту педагогіки НАПН України. Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики, 2017. №2. С. 77–83.

10. Локшина О. І. Професіоналізація порівняльної педагогіки в Україні: здобутки і виклики у вимірі педагогічної компаративістики у зарубіжжі. Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів : хрестом. К. : Педагогічна думка, 2015. С. 30–39.

11. Локшина О. І., Авшенюк Н. М., Овчарук О. В., Бородієнко О. В. Порівняльна педагогіка в Національній академії педагогічних наук України:

кроки зростання. Український педагогічний журнал. 2016. № 2. С. 5–12. ULR : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrpj_2016_2_3

12. Порівняльна педагогіка : Навч.посібник / Упоряд. І.М. Богданова, Ніна Іванівна Дідусь, Зінаїда Наумівна Курлянд, М.Ф. Ломонова. Одеса : Південноукраїнський державний педагогічний університет ім.К.Д.Ушинського, 2000. 162 с.

13. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка : Навчальний посібник для вузів / Аліна Анатоліївна Сбруєва. 2-е вид., стереотип. Суми : ВТД «Університетська книга», 2005 . 319 с.

14. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка : навчальний посібник. Суми : Редакційновидавничий відділ СДПУ, 1999. 300 с.

15. Чепіль М. М. Порівняльна педагогіка : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2014. 216 с. .

16. Шоробура І. М., Ткаченко У. Ю. Розвиток вищої освіти в Україні: компетентнісний підхід. Педагогічний альманах : зб. наук. праць. Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2019. Вип. 41. С. 126– 131.

17. «Comparative and International Education» Conference: Ten Years in the Educational Space. Profile of the Participants // Studies in Comparative Education. 2019. № 2 (38). P. 18–29.

18. Dictionary of nineteenth-century journalism in Great Britain and Ireland /general editors, Laurel Brake & Marysa Demoor; associate editors, Margaret Beetham [et al.]. Publisher Gent : Academia Press ; London : British Library, 2018., 1014 p.

Допоміжна

1. Байденко В.И. Болонский процесс: Структурная реформа высшего образования Европы / В.И. Байденко. - М., 2005. - 128 с.

2. Беланова Р.А. Гуманізація та гуманітаризація освіти в класичних університетах (Україна - США) / Р.А. Беланова. - К. : Центр практичної філософії, 2001. - 216 с.

3. Будник О. Виховний ідеал в історії української етнопедагогічної думки / Олена Будник // Історія української етнопедагогіки : навчально-методичний посібник / за ред Н. Лисенко. - Київ-Івано-Франківськ, 2005. - С.83-104.

4. Будник О. Демократичні цінності сучасного студентства: сутність та особливості формування // Освіта перед викликами та загрозами сучасності / за ред. Н. Лисенко. - Machart, Czech Republic, 2012. - С. 196-204.

5. Вежбінський Я. Реалізація Болонських принципів у реаліях польської вищої освіти / Я. Вежбінський // Університет. - 2005. - № 6. - С. 89-94.

6. Вульфсон БЛ. Сравнительная педагогика: история и современные проблемы / Б. Вульфсон. - М. : Из-во УРАО, 2003. - 232 с.

7. Інноваційні технології та реформа змісту освіти в контексті Лісабонської стратегії ЄС. – К. : Освіта України, 2007. – 196 с. 13. Павловський К. Трансформація вищої освіти в 21 столітті: польський погляд / К. Павловський. – К., 2005. – 230 с.

8. Порівняльна педагогіка : навчально-методичне забезпечення // Соціальна педагогіка : навч.-метод. посіб.: У 2-х ч. / За ред. П.М. Гусака, Л.К. Грицюк - Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. націон. ун-ту ім. Лесі Українки, 2010. - Ч. 2. -546 с.– С. 391-411.

9. Порівняльна педагогіка : навчально-методичне забезпечення // Соціальна педагогіка : навч.-метод. м-ли для підготовки бакалаврів соц. педагогіки / за заг. ред. П. Гусака, Л. Грицюк. - Луцьк : Вежа-Друк, 2012. -С. 401-423.

Інформаційні ресурси Інтернет

1. Верховна Рада України - www.rada.kiev.ua
2. Кабінет Міністрів України - www.kmu.gov.ua
3. Державний комітет статистики - www.ukrstat.gov.ua
4. Міністерство освіти і науки України -<https://mon.gov.ua/ua>
5. Васюк О.В. Порівняльна педагогіка. Режим доступу: <http://www.studfiles.ru/preview/3540566/> Вознюк Порівняльна дошкільна педагогіка //Житомирський державний університет ім. Івана Франко - Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/5263498/>
6. Зінченко В. О. Моніторинг якості навчального процесу у вищому навчальному, 2013. Режим доступу: <http://dspace.ltsu.org/bitstream/123456789/1798/1/Zinchenko.pdf>
7. Чепіль М.М. Порівняльна педагогіка. Режим доступу: <http://academia-ps.com.ua/product/373>
8. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка : навчальний посібник. -Режим доступу: <http://www.studfiles.ru/preview/2040660/> Балясна О. Вища освіта за польським зразком / О. Балясна // Режим доступу: <https://proekt-obk.com/service/visha-osvita-u-polshi>